గయ్యాళి

గయ్యాళి వదినె

శ్రీమతి ఐ. యస్. లక్ష్మీగారు

౧

"దాదా! ఎక్కడ?" అంటూ వంటింట్లోనుంచి కేకవేసింది శకుంతల.

"హాల్లోవున్నాను శకూ!" అన్నాడు రఘురామయ్య.

"నేను రావచ్చునా?" అన్నది తిరిగి.

"రా."

వెంటనే శకుంతల హాల్లోకివచ్చింది. పన్నెండేండ్ల బాల. చామనచాయకల నేతచీరకట్టుకున్నది. ఏదో చారలజాకెట్టు తొడుగుకొన్నది. వదులొదులుగా జుట్టు చెవులమీదపడుతూ జాల్లెడవేసుకుంది. ఇటునటు తొంగిచూచి, "చూశావా? అన్నయ్యా!" అన్నది.

"ఏమిటమ్మా?"

"రాత్రి మొట్టికాయలుకూడా అయినాయి. నాకెన్నాళ్ళీకర్మం? మళ్ళీవస్తోంది కాబోలు దొడ్లోకి పోయింది. నీతోచెప్పేనని తెలుస్తే మరింతమండి పడుతుంది. కడుపులో పెట్టుకో. తెలియనీకు."

ఇంతట్లోకే వదినెగారు సత్యభామ సావిట్లో ప్రత్యక్షమయింది. "ఇక్కడేంచేస్తున్నావుపిల్లా! పొయ్యి అంటించమంటే అంటించకుండాను." "లేదువదినా అంటిస్తా. దాదా నిన్ను పిలుస్తేను, ఎందుకో కనుక్కుందామని వచ్చేను." అని వెళ్ళిపోయింది.

౨

"ఏమండీ."

"........"

"ఏమండి మిమ్మల్నే"

"........"

"మాట్లాడరేం, బెల్లంకొట్టినరాయిలాగ. వినపడటంలేదూ?"

"ఆ, ఏమిటి?"

"ఏమిటీలేదు, పిలిస్తేపలక్కపోవడం."

"అబ్బా, ఏమిటాగావు కేకలు. అమ్మశక్తిలాగ అరుస్తావు. ఏదోపరధ్యానంగా వున్నాను."

"ఎందుకు నన్నుపిలిచారట పిల్లఅన్నది."

"ఏమీలేదు. ఇంకామడికట్టుకున్నావో లేదో, అని."

"ఇదిగోకట్టుకుంటూన్నా మరి. కొంచెం బద్ధకంగా వుందని ఆవిడగార్ని కట్టుకోమంటే కట్టుకోలేదు."

"పోనిద్దూ చిన్నపిల్ల ఏదో ఆడుకునే ఈడు. అక్కడికీ మంచిపిల్ల గనుక, తోచిన పనిచేస్తూనే వున్నది."

"ఆ, చేస్తోందిచేస్తోందని ఘోష. ఏమిటిచేస్తున్నది? ఆమాత్రపుపనికి, అబ్బురమాయేమిటి? ఎవరికోసరంచేస్తారు? వాళ్ళపొట్టకు వాళ్ళు చేసుకోకపోతే, ఎవరుచేస్తారు? మీరుకూడా అల్లాగేమాట్లాడుతారు. అవునులెండి. పెళ్ళాంతేరగావచ్చింది కనుకఅంటారు, అనండి. ఏంచేస్తాం, నాఖర్మమిల్లావుంది. పడక తప్పదు. ఎక్కడాదిక్కులేక, మీకు తెచ్చికట్టి పెట్టారు. పూజకొద్దీ, పురుషుడన్నారు. ఏంపూజ చేశానోకదా దేవుడా; జిల్లేడుకాయలు, వుమ్మెత్తపువ్వులు, చేశానుకాబోలు" అని కళ్ళనీళ్ళు తెచ్చుకుంది.

"ఎందుకొచ్చిన కంఠశోష. వెళ్ళిమడిగట్టుకో పొద్దెక్కుతోంది. పెందరాళేవెళ్ళాలి ఆఫీసుకు" అన్నాడు రఘురామయ్య కొంచెంవినుగుతో.

భామ వెళ్ళిపోయింది.

3

రఘురామయ్యకు కలెక్టరాఫీసులో నలుబది రూపాయలపని. ముప్పయిఏళ్ళున్నాయి. అతనిచెల్లెలు, శకుంతలకు, అతనికి పదునెనిమిదేండ్లవార. లేకలేక కలిగిన ఆడపిల్ల. అతనిభార్య సత్యభామకు ఇరవయి సంవత్సరాలు. కాపరానికివచ్చి అయిదువత్సరాలయింది. శకుంతలకు తలిదండ్రులిద్దరూకూడా కలవయినారు. సాలుకు అయిదువందల రూప్యములు భూముల మీద వస్తాయి. ఇతనికొచ్చేనెలజీతము. ఇంతేవారికొచ్చేవరుంబడి. శకుంతల వివాహము అయిరెండేండ్ల

యింది. కొడుక్కి పెండ్లిచేశారు. మరుసంవత్సరమే ఇద్దరూ పోయినారు. పాపం తల్లిదండ్రులులేని పిల్లను రాల్చుకు తింటుందివదినెగారు. మొగుడంటే లక్ష్యం లేదు. పైగా అతను చెల్లెలుమాట ఏదేనాఎత్తితే, ఇంక ఆపూట ఇంట్లో అన్నకు చెల్లెలికికూడా, ప్రాశన ప్రాప్తిలేదన్నమాటే. ఇంకెవరూ పెద్దదిక్కులేదు. ఏం చేస్తారు? అట్లాగే బ్రహ్మరాక్షసిదగ్గిర వోర్చుకుంటున్నారు. ఇంకో ఏడాది ఓపికపడ్తే పిల్లత్తవారింటికి వెళ్ళిపోతుందికదా అని రఘురామయ్య అభిప్రాయం. అన్నకు చెల్లెలికి అమితప్రాణం. అన్నగారు వక్కపువ్వుగాని, వక రవికెగుడ్డగాని ఏదేనా కొనుక్కుతినేందుకు డబ్బుగాని వదినెగారు చూస్తుండగా ఇవ్వకూడదు. అందుకోసరం చాటుగాపిల్చి ఏదేనా డబ్బిచ్చి కొనుక్కోమనేవాడు అన్నగారు. తెల్లవారిపూట చద్దిఅన్నం, మధ్యాహ్నంవేడన్నం, సాయంత్రం మళ్ళాచద్దన్నమే. అదైనా, అరకడుపుభోజనమే. పాపం, ఆపిల్లకు, ఏవిధమైన సౌఖ్యంలేదు. ఎప్పుడు అత్తవారింటికి ఐరగడైపోతుందా అని భామ ఎదురు చూస్తోంది. ఇంతకూ తనకు పిల్లలైనాలేరు. అయినా, కించిత్తుకూడా ఓర్పులేదు. అన్నగారు యింట్లోవున్నప్పుడు 'పిల్లా' అంటుంది. లేనప్పుడు వసే, ఏమే అని పిలుపు. ఇదే ఆడపడుచును ఆదరించవలశినరీతి?

౪

"వదినా! శ్రావణమాసంవచ్చింది. శనగలు తెప్పించవూ? నోమునోచుకుంటాను."

"చాల్లేవే. మహానోములుగీములు, మాకొంపను అప్పులపాలుచేయ తలచుకున్నావు." అన్నది భామ మండిపడుతూ.

"పోనీ వదినా! ఎందుకుకోపం, మానేస్తాలే. వచ్చేయేడు నోచుకుంటాలే" అన్నది దీనంగా శకుంతల.

"చాల్లేవే, మహాగొప్ప అత్తవారిల్లు దొరికింది. అక్కడచేయిస్తారులే. చూస్తా, చూస్తా, ఇక్కడ నన్ను నలుగురిలో యాగీచెయ్యటానికి, ఇదంతాను. ఒకశేరుశనగలు తెప్పిస్తాను, అవిపెట్టినోచుకో."

"నాకక్కరలేదులే. అంతకొంచెంతో నోచేమిటి?"

"అబ్బో, పదవికిపట్టుబగ్గాలు, విడవమోకులు లేకుండావున్నాయి. చేసుకుతీరాలి. అన్నిటికీ నీఇష్టమేనా?"

"మాఅమ్మా, నాన్నావుంటే ఇలాచేస్తారా?" అని శకు కళ్ళనీళ్ళెట్టుకుంది.

"ఆహా, తక్కువలా. నువ్వింతనిర్వాహకంని చెప్పుతున్నావు, ఇహవారు—శనేశ్వరులు, చచ్చారో అదృష్టవంతురాలినయ్యానో. నీతో నేవేగలేకుండా వున్నాను నాతల్లీ! నువ్వుకూడా వూడ్చిపెట్టుకు ఎప్పుడు పోతావో, ఎప్పుడు సుఖపడుతానోగదా దైవమా? ఇంకా ఎందుకు బొల్లిబొల్లి ఏడ్పులూ?"

ఇన్నిమాటలనేప్పటికి, శకుంతలకువెర్రిదుఃఖమొచ్చి ఏడుస్తూ మంచంమీదపడుకుని నిద్రపోయింది. అన్నం తినేలేదు. వదినెగారు తినమనలేదు.

౫

"తలుపు, తలుపు."

"........"

"తలుపేవ్."

"యెవరు?"

"నేనే, తలుపు."

"వస్తాను."

పదినిముషాలయింది తలుపుతీయలేదు. తిరిగీతలుపు దబదబాతట్టాడు. సత్యభామవచ్చి తలుపుదఢాలున తెరిచింది. రఘురామయ్య లోపలికొచ్చి, బైటినుంచి వచ్చిన బట్టలు విడిచేసి, లోపలికొచ్చి మడిబట్టకట్టుకుంటూ "శకుంతలపడుకున్నదా?" అన్నాడు.

"ఊఁ" అన్నది భామ.

"వంటయిందా? వడ్డిస్తావా?" అన్నాడు.

"రండి, వడ్డిస్తా" అన్నది.

విస్తరిముందు కూర్చున్నాడు రఘురామయ్య. వడ్డిస్తోంది భామ.

"శకు అన్నంతిన్నదా?"

"........"

"ఏమే అన్నంతిన్నదా?"

"ఆఁ"

"జవాబు సరిగా చెప్పవేం? నోట్లోంచిమాట బయటికి రాదేం?"

"ఏమిటీ చెప్పేది? మీరు చేసే వుద్యోగానికి తోడు, ఎదురుగదమూ ఇంపులుకూడానా? కొంచెం అణగివుండండి. మీరు చేసేపన్లకి, మీ చెల్లెలు చేసేపన్లకి, సంతోషంఎక్కువయి, నోట్లోంచి మాట రావటంలేదు."

"ఏమిటే? ఏంమునిగిందిప్పుడు?"

"ఏంములగడ మేమిటి. ఇందాకటినుంచి పెద్దరంతు చేసి, కంచెడు చెల్లించి, మరీ నిద్రపోయింది."

"ఏంరంతు చేసిందేమిటి?"

"ఏముంది. మళ్ళీ నాపీకమీదికి శ్రావణమాసం వచ్చిందిగా నోములకు."

"పోనీ నోపించు. రేపు రెండురూపాయల శనగలు తెస్తాను. దానికేం, బ్రహ్మాండమేముంది?"

"అవును మీకు తేలికగా నేవుంటుంది. వుండదూమరి. ఆరెండురూపాయల్లోను, అర్థరూపాయ పెట్టితెస్తే నాలుగువారాలకూ సరిపోతాయి. మిగతా డబ్బుపెట్టి నాకోశిల్కురవికకోని తెండి. మంగళవారం పేరంటానికెళ్ళడానికి రవికలేలేవు."

"పోనిస్తూ దానిష్టమొచ్చినలా నోచుకోనీ. ఈయేడేగా మనింట్లో. పైమాటు వెళ్లిపోతుంది."

"పోనీ ఇల్లరికం పెట్టుకోండి. నెత్తిమీద కెక్కించుకోండి. వద్దన్న దెవరు? ఇంతకూ నేరెవికె తెమ్మన్నానసేనా? పిల్లమీదవున్న ప్రేమ నామీద లేదాయెను. ఇంతకూ నే నెరగనూ మీనైజం?."

౬

"ఏమే, పిళ్ళారిచవితి వస్తోంది. శకుంతల మొగుణ్ణి, పిలుద్దామా? నేనెట్లాగూ పూజచేసుకుంటానాయెను."

"ఎందుకులెస్తురూ ఇప్పుడు. పిలుస్తే బట్టలుపెట్టవలశివస్తుంది. ఎందుకొచ్చినఖర్చు?"

"పోనిస్తూ ఈసారేకదూ. అయినా నీఇష్టం. ఆలోచించిచెప్పు. నువ్వుమాత్రం వద్దంటావేమిటి? ఇంకా వారంరోజులుంది. వుత్తరంవ్రాస్తేవస్తాడు."

ఆలోచించింది దీర్ఘంగా "సరే, పిలవండి," అన్నది.

"అమ్మయ్య, ఎంతమంచిమాట వచ్చిందే నీ నోట్లోంచీ." అనుకున్నాడు రఘురామయ్యమనసులో.

"సరే, వుత్తరంరాయనా ఇవాళ?"

"రాయండి."

౭

రాత్రి 8 గంటలమెయిల్లో విశాఖపట్నంనుంచి కామేశ్వర్రావు వచ్చిదిగాడు. తెల్లవారే చవితి. కామేశ్వర్రా వొక్కడేవచ్చాడు. తెల్లవారిపూజకన్నీ సిద్ధంచేస్తున్నారు శకుంతలా సత్యభామలు. భావమరుదులిద్దరూ కబుర్లుచెప్పుకుంటూ నిద్రపోయారు.

తెల్లవారింది. బావమరుదులిద్దరూ పూజచేస్తున్నారు. వదినెమరదళ్ళిద్దరూ వంటపనిచూస్తున్నారు. పూజా, నైవేద్యం అయినాయి. భోజనాలకు కూర్చున్నారు ఒక బ్రాహ్మడు, ముత్తయిదువ, బావమరుదులిద్దరూను. భామ వడ్డిస్తూంది. శకుంతల మొగుడువచ్చాడని సిగ్గుతో బయటికేరాలేదు. రాకపోతే వూర్కునే వదినెగారు గనుకనా? "వచ్చి, కొంచెంనెయ్యి, మజ్జిగ అయినావడ్డించు. సిగ్గేమిటి శింగినాదం" అంటూ విసవిసలు మొదలెట్టింది భామ.

పాపం, శకుంతల కెటూ తోచదు. వెళ్ళటానికి సిగ్గు. వెళ్ళకపోతే వదినెగారికేకలు, మొగుడు వింటాడనిభయం. ఇంతట్లోకే అన్నగారు, "శకూ! రా అమ్మా, ఫరవాలేదు," అన్నాడు.

అన్నగారనగానే శకుంతల నెయ్యిపట్టుకొచ్చింది. భార్యనుచూశాడు కామేశ్వర్రావు. దీనముఖం, తిండిసరిగాలేక, మనసులో దిగులుచేత, పిల్లచిక్కిపోయినట్లుంది. అతనిమనసులో ఏమితోచిందోకాని తలపంకించి వూరుకున్నాడు. ఇదంతా శకుంతల కనిపెట్టింది. నెయ్యివడ్డించి వెళ్ళిపోయింది.

ఆరోజువుండి మర్నాడు ప్రయాణమైనాడు కామేశ్వర్రావు. రఘురామయ్య కొత్తబట్టలకు పనుపంటించి చేతికిచ్చాడు. కామేశ్వర్రావు శకుంతలను చాటునపిల్చి "డబ్బేమైనాకావాలా" అన్నాడు.

"నాకెందుకు? వద్దు" అన్నది శకు తలవంచుకుని,

"ఎందుకూసిగ్గు? తలెత్తివాకేసిచూడు" అన్నాడు కామేశ్వర్రావు.

తలెత్తింది శకుంతల.

"ఏమిటిల్లావున్నావు? ఇంత చిక్కిపోయి. నీ కష్టాలు నాతో చెప్పవూ?"

"చెప్పేందుకేముంది దైవాన్ని ప్రార్థించటమే."

"సరే లే. నేవూరికెళ్లుతున్నా. ఏమీభయం లేదులే" అని వెళ్ళిపోయాడు.

కార్తికమాసంలో ముహూర్తాలున్నాయి. ముహూర్తం జరిపించమని శకుంతలమామగారు వుత్తరం వ్రాశారు. "మాఘమాసంలో తప్పకుండా చేస్తా"నని రఘురామయ్య బదులువ్రాశాడు.

౮

"దాదా! సంక్రాంతిపండుగ వస్తూంది. ఏదేనా చీరకొని పెట్టగలవా?" అన్నది గద్గదస్వరంతో శకుంతల.

"శకూ! నాతల్లీ! నేనంతఅదృష్టవంతుణ్ణా అమ్మా! చీరకొంటే ఇంకాఏమేనావున్నదా? ఏమీ లేదు, బ్రహ్మరాక్షసికి దణ్ణంపెట్టవలసివస్తోంది రోజుకు రోజు. అయినాభయపడకు వెర్రితల్లీ! నువ్వు అత్తారింటి కెళ్లేటప్పుడు కొనిపెట్తాను. అయిపోయిందిలే, నీ కష్టాలు గట్టెక్కుతాయిలే. కామేశ్వర్రావుకూడా మంచివాడేను. జాగ్రత్తగానే చూచుకుంటాడు. మాఘమాసందాకా ఓర్చుకోతల్లీ!" అన్నాడు కళ్ళ నిండా నీళ్ళతో.

"కష్టపడకు, దాదా. నాఅదృష్టమదీ, నువ్వేం చేస్తావు? నీకుమాత్రం ఏమిసుఖముంది? ఆ, ఆఫీసులో వున్న కాస్సేపుసుఖం. ఇంటికొస్తే నరకలోకమే. అవునుగాని దాదా! మాఅత్తవారింటికి నన్నుచూడ్డానికి, ఎప్పుడైనావస్తుంటావా? నిన్నుచూడందేవుండలేను దాదా! రెండునెలల కొకసారి కనుపిస్తావా? ఏమోలే, ఆవిడగారికి తెలుస్తేరానీదు."

"అవునులేఅమ్మా! ఎట్లాగోఅట్లా వీలుచూచుకుని వస్తూంటాను."

ఈ సంభాషణ ముగిసీముగియకమునుపే అమ్మశక్తి తయారయింది.

"ఏమిటిరహస్యం? చెవులుకొరుక్కుంటున్నారు, అన్నాచెల్లెలూనూ?"

"ఏమిలే. శకుంతల బొమ్మలెట్టుకుంటాను: పళ్లు తెచ్చి పెడతావా? అని అడుగుతూంది. వదినెతో చెప్పలేదు. చెప్తాను. నీతోచెప్పి వెళ్దామనివచ్చాను. అంటున్నది." అన్నాడు రఘురామయ్య.

"అవును లెండి. నాతోయెందుకు చెప్పడం? నేనెవర్ని, ఆవిడకళ్ళకు నేనుకనిపిస్తానా? నాపెత్తనం, పేలాలేగినట్లేవుంది. మీఇష్టమొచ్చినట్లుచేసుకోండి. నాకేం తెలియదు."

"సరే, అట్లాఅని వూరుకో. పళ్లు నే తెస్తాను, బొమ్మలుపెట్టుకో, శకూ!"అన్నాడు రఘురామయ్య.

"ఆ, ఆ, నా ఎదుటనే చిన్నపిల్లల ఎదుట పెద్దవాళ్ళను లక్ష్యంచేయకపోతే, వాళ్ళూ లక్ష్యం చెయ్యరు."

"లక్ష్యానికేముంది? వదినా!" అన్నది శకుంతల.

"ఆహా! నువ్వుకూడా ఇంతదానవయ్యావు? గుడ్డు వచ్చి పిల్లను వెక్కిరించినట్లుంది. ఏంచూసుకున్న మిడిసిపాటు. రా చెప్తా. బొమ్మలూపెట్టనిస్తా, పళ్ళు తేనిస్తానా?" అంటూ చక్కాపోయింది రొసరొసలాడుతూ.

"కానీ, తల్లీ! ఏంచెయ్యాము. కాని రోజులివి."

"పోనీలే, దాదా! ఎల్లాఅయితే అల్లాఅవుతుంది. మించిపోయిందేమిటి?"

౯

మూడునిద్రలూఅయి, నాలుగోనాడు ప్రయాణమయినారు, శకుంతల అత్తవారు. శకుంతలకు అన్నగారు, వకట్రంకుపెట్టె రెండుచీరెలూ ఇస్తానన్నాడు. అంతే. అక్కడనుంచి, అలమ్మరాగాలుపెట్టి, ఇవ్వటానికివీల్లేదని అడ్డంకూచుంది భామ. "సరేపోనీ" అన్నాడు. కట్టుకున్నబట్ట, పసుపుపోసి వకచిన్న ఇత్తడిచెంబు, ఇంతేసారె శకుంతలకు.

౧౦

శకుంతల అత్తవారింట కాపరంచేస్తున్నది. ఒకనాడు రఘురామయ్యవచ్చాడు. శకుంతలవచ్చి వడిలోవాలి "అన్నయ్యా!"అని కౌగలించుకుంది.

"కులాసగావుంటున్నావా? శకూ!"

"ఆ, దాదా! నామాటకేంగాని, నీపనెల్లావుంది?"

"మామూలుకు భిన్నంలేదు, శకూ!"

"దాదా! వదినెతో చెప్పివచ్చావా? లేదా?"

"లేదు, స్నేహితునివూరు వెళ్తానని చెప్పి వచ్చాను."

"నాకేంతెచ్చావు? దాదా!"

"మూడువందలరూపాయలు తెచ్చాను, శకూ. అది పెట్టి నీకేంకావాలో కొనుక్కో.. మీావదినెకుమాత్రం తెలియనీకు."

నాల్గురోజులున్నతర్వాత, "ఇవాళ, వెళ్లివస్తాను శకూ!" అన్నాడు రఘురామయ్యా. చెల్లెలు సుఖంగా వున్నందుకు సంతోషపడ్డాడు. కామేశ్వర్రావు పెళ్ళానికి కావలసినన్నినగలు చేయించిపెట్టాడు. అతనికి నెలకునూరురూపాయిలుజీతం. ఓశకుంతల కాపరం వేశివెయ్యాకండాచేస్తోంది.

"ఇంకా రెండుదినాలుండు, దాదా!" అన్నది.

"వుండనమ్మా మళ్లీవస్తాలే" అన్నాడు రఘురామయ్యా. వెళ్లేటప్పుడు అన్నగారికి బట్టలుపెట్టింది శకుంతల. మళ్లీ శకుంతల పుట్టినింటివైపు తిరిగిచూడ లేదు. వదినెగారూ రాలేదు. అప్పుడప్పుడు దాదా మాత్రం వస్తూపోతూవుండేవాడు.

ఋణము

గుంటూరి వేంకటశాస్త్రి గారు

అప్పుడప్పుడె చీకటులంతరించె
యావిషాదమలీమసాచ్ఛాదితముఖ
బింబ మదె నాదునేత్రయుగ్మంబుముందు
ఛాయవలెతోచి నెమ్మదిబాయదయ్యె.
కానఁగారాని పలుకంగరాని యొక్క
శక్తినను నామెవెనువెంటఁ జనుమటంచుఁ
ద్రోసివైచెను మనసునఁదోచునితర
భావములవీడి, పోతివిభ్రాంతితోడ.
ఎంతదవ్వరిగినాడనో యెఱుఁగనేను;
ఆమెయాగినప్రతిచోట నాగినాఁడ
నామెగృహకృత్యములఁజేసి "అమ్మగారు!
జీతమిచ్చెదరా"యని చీఱుచుండె.
రేపురమ్మనికొందఱు, రెండుమూడు
దినములలోచూచి యిచ్చెదననుచుఁగొంద
ఱప్పుడేనెలయాయెనా యయ్యగారు
లేవలేదనికొందఱు, లేచినంత
నడిగియుంచెదననికొంద ఱనిరి, "కాని;
అట్లుకాదండి తల్లి! మాయనుఁగుబిడ్డ
జ్వరముతోబాధపడుచుండె పదిదినముల
నుండి, రాతిరి హెచ్చినది, యెట్లుండునో,మ
రేమగునో? రామదయనువహించినేఁడు
జీతమీయ మందునకు వెచ్చించుకొందు"
నని యాదాసి దీనవాక్యముల నొక్క
రేనియునువిన్నకైవడిఁగానపడరు.
జాముప్రొద్దెక్కెనది; యాశజారిపోయె
మెల్లమెల్లగ నాదాసి యిల్లుఁజేరె
కొడుకుపైనాశవిడచి యంధుఁడగుతండ్రి
రోదనమొనర్చుచుండె వేరొక్కదెసను.
అంత నేజని వారలననునయించి
యౌషధంబొసగితిని యాయర్భకునకు;
వారలంతట నానందబాష్పజలము
లద్దుకొనివందనమొనర్ప నంటినిట్లు.
"నావిధినొనర్చినాఁడ వందనములొంద
నర్హుండనుకానునేను, ఉదయంబునుండి
కాంత! నీదుప్రజాసేవఁ గాంచినంత
కఠినశిలలైననీరమై కరఁగుఁగాని
ధనమదాంధత నీదీనదశఁదలంప
హృదయమునతావు లేకపోయెను ప్రజలకు
అవసరమునకుఁదోడ్పడనట్టివారు
మీఋణము నెన్నటికిఁ దీర్పలేరు సుంత."